

Borba za važne pozicije v Italiji

NEMCI TRDIJO, DA SO REŠILI MUSSOLINIJA

London, Anglija. — Berlinsko radio poročilo omenja, da so nemški parašutniki in vojniki elitne straže osvobodili bivšega fašističnega diktatorja Benito Mussolinija. Mussolini je bil sedem tednov ujetnik Badoglijeve vlade. Ne omenja pa poročilo, kje v katerem kraju so ga osvobodili. Zato zavezniki jemljejo to vest s pridržki dvomov na znanje. Najbrže Nemci poročajo tako, da bi prepričali prebivalstvo severne Italije, da je Mussolini še vedno njih vodja in da naj vstrajajo ob strani Nemcev v borbi.

Zadnja poročila, da so se zavezniki izkrcali v Genovi, Pisi in po severnem obrežju zapadne Italije so bila preuranjena. Potrjeno pa je sedaj, da so čete pete ameriške armade v akciji v okolici Neapelja. Mesto Salerno, ki se nahaja kakih 25 milj južno od Neapelja je v ameriških rokah in prodiranje se nadaljuje v notranjost. Osmo angleška armada pa je uspešno obšla ves južni del italijanskega skornja in so v nedeljo zasedli luko Brindisi in zdaj

prodirajo proti severu proti lučki Bari. Tako se nahajajo zdaj angleške čete že na jadranski obali nasproti Albanije in Dalmacije, kjer je morje široko komaj kakih 70 milj.

Nemci se silovito ustavljajo pri Salerni in Neapelju. Tudi v Rimu se utrjujejo. Številna ojačenja prihajajo iz severa in zglede, da bodo v Italiji silno krvavi boji. Zavezniki so v zraku v premoči kar je velike važnosti. Ali bodo zavezniki silili proti severni Italiji še ni jasno. Ko bodo osvobodili važne pozicije v južnem delu Italije, še jim bo nudila vsa prilagoditev za invazijo Balkana in bodo s tem lahko razcepili nemško moč na več front. Prihodnji dnevi bodo pokazali, kaj je namen zavezniške strategije v tem oziru.

BOJI NA RUSKIH FRONTAH IN DRUGE VOJNE VESTI

Moskva, Rusija. — Ruske čete so začele z močno ofenzivo v okolici Brijanska. Močne napade izvajajo v sredi, med tem pa oba krila severni in južni pritiskata naprej, da izvedeta obkrožitev mesta in pokrajine. Na severnem delu so Rusi vrgli nemške čete nazaj za skoro 18 milj. V smeri proti Kijevu v Ukrajini so Rusi zadnja dva dni na več točkah napredovali. Od Kijeva so oddaljeni še samo 79 milj. Ruska ost, ki se pomiče stalno proti Kijevu pa postavlja vso južno nemško fronto v veliko nevarnost. Prepustiti bodo morali najbrže vse ozemlje do reke Dnjepra, če še ne daj, ter Krimsko. Edina zapreka, ki zna za nekaj tednov ustaviti rusko ofenzivo bo jesensko deževje, ki običajno nastane proti koncu septembra vsako leto. Iz glavnega zavezniškega stana v Avstraliji poročajo, da so zavezniške čete zavzele pri Salamaua v severno-vzhodni Novi Gvineji važno letalsko bazo, za katero okolico so trajali boji celih 73 dni. Amerikanci in Avstralci tako dobivajo v roke več in več baz, katere jim bodo služile za poznejše operacije proti Japoncem.

V Burmi se pričakuje v kratkem večjih bojov. Obljubljen udar iz Indije v Burmo se pripravlja, kakor hitro nastopi ugodno vreme, ki navadno nastopi enkrat v oktobru. V Tihem morju pa bo pričakovati prihodnje mesece tudi obširnejše aktivnosti, ker ameriško in angleško vojno brodovje, je zdaj v Sredozemskem morju opravilo glavni del dolžnosti in bo zdaj na razpolago za udar na Japonec.

PODPREDSEDNIK WALLACE POVDAJA:

"NE BO MIRU, DOKLER NE UREDIMO SOCIALNIH RAZMER"

Chicago, Ill. — Chicaški odbor Združenih narodov za doseg miru je priredil zadnjo soboto večer v chicaškem stadionu velik javni shod, ki se ga je udeležilo nad 20.000 ljudi. Glavni govornik na shodu je bil podpredsednik Zdr. držav Henry A. Wallace. Poleg njega tudi senator Jos. H. Ball iz Minnesote in še več drugih. Vsi zagovarjali in podpirali Ball-Burton-Hatch-Hill resolucije, katere določa, da Združene države po vojni aktivno sodelujejo v vodstvu s Združenimi narodi, da se organizirajo svet za mir in potem istega čuva. Podpredsednik Wallace je v tem govoru predvsem bical mednarodne kartele, o katerih je dejal, da s sebično politiko povzročajo po svetu gospodarske krize in po-

sledice tega so težke socialne razmere, ki vodijo narode v spore in vojne. Dokler ne bodo na svetu pravilno urejene gospodarske in socialne razmere se bodo vedno pojavljali razni Hitlerji. Zdaj imamo vojno s Hitlerjem šte. 1. Čez nekaj let bo vojska s Hitlerjem šte. 2 itd., če narodi sveta ne bodo znali urediti pravilno svojih razmer.

K Rooseveltovim štirim svo-

(Nadaljevanje na 4. strani)

VLEČI IN PORIVATI JE TREBA

Ameriški topničarji so se morali kar s rokami in ramami upreti ob 155 mm. avbico, da so jo spravili na pravi kraj blizu mesta Casaro v Siciliji. Najprej so jo odvezali od truka. Taki veliki topovi so kasneje bruhali ogenj na italijansko glavno ozemlje iz Sicilije.

KAJ JE Z VATIKANOM ŠE NI ZNANO

Washington, D. C. — V Rimu so nastale sovražnosti med italijanskimi in nemškimi četami v noči med četrtkom in petkom zadnji teden. Nemci so hoteli takoj po objavi kapitulacije zaseči vse vladne in druge važne urade in pozicije. Italijani so se uprli in začeli so se spopadi. Nekateri dele mesta vladajo Nemci, dočim gotove dele Italijani. O Vatikanu so poročali v soboto, da je v nemških rokah. Zadnje poročilo pa omenja, da so Nemci Vatikan obkolili in da kontrolirajo vse dohode in izhode iz Vatikana. Radio postaja iz Vatikana je včeraj javljala, da je bila v nedeljo katedrala sv. Petra odprta in da so se vršile službe božje redno. Nemci trdijo, da so Vatikan obkolili, da ga stražijo in čuvajo pred navali druhali. Kaj mislijo Nemci z Vatikanom napraviti ni znano.

TAJNIK HULL OBLJUBLJA POMOČ JUDOM

Columbus, Ohio. — Državni tajnik Hull je poslal 46. letni konvenciji Zionistične organizacije v Ameriki, ki se vrši v tem mestu svoj pozdrav. V svojem pozdravu naglašal Hull, da Zdr. države, bodo storile vse kar v njih moči, da se usoda Judov, ki jih je zadela v tej vojni omili, da bodo zopet uživali enakopravnost in pravico.

V ARGENTINI SE KUHA PREOBRAT

Santiago, Čile. — Sem so došla poročila, ki omenjajo, da je bila vlada generala Ramirezja prisiljena rezignirati. Preobrat je izsilila skupina mlajših vojaških častnikov, ker so silno ozlovoljeni radi slabih odnosov med Zdr. državami in Argentino, ki jih je rodila slaba politika Ramirezove vlade.

OPA URAD DOLOČIL CENO PRAŠIČEM

Chicago, Ill. — Cena živim prašičem bo od 4. oktobra naprej \$14.75 za 100 funtov žive vage. Zadnji teden so plačevali prašiče po \$15.25 za 100 funtov.

KRIŽEM SVETA

Ankara, Turčija. — Poročilo iz Rumunije poroča, da so italijanski vojaški oddelki v Rumuniji, ki so oskrbovali transporte za zalaganje italijanskih čet na ruski fronti razoroženi po Nemcih in bodo odvedeni v ujetniška taborišča. Ker je z Italijani prijateljstva konec, jih smatrajo Nemci kot sovražnike.

London, Anglija. — Berlinsko radio poročilo objavlja, da so Nemci zasedli Pulj in vse važnejše točke ob jadranskem obrežju. Tako tudi otok Rhodus in dodekaneške otoke in bodo vso obrambo vodili sami. Tudi v Grčiji so italijanske pozicije prevzeli Nemci.

Tokio, Japonska. — Tokijska radio postaja je objavila, da je na severnem Honshu obrežju hud potres močno razrušil mesto Tottori. Do 1400 ljudi je zgubilo življenje in več, kakor 4000 domov je razrušenih deloma od potresa in deloma od ognja, ki je nastal ob potresu.

Chicago, Ill. — Zadnji petek večer je policist našel na trotuarju 65 let staro ženo, ki je rekla, da se piše Nellie Hays. Imela je zlomljeno nogo, kar je prišlo od padca na cementni tlak. Odvedli so jo na policijsko postajo. Nadzornica za ženski oddelek pa je našla pri njej v starih cunjah \$1000 v gotovini in bančne knjižice za blizu \$4000. Policistu pa je preje pravila, da je uboga.

Stockholm, Švedska. — Nazijski okupacijski poveljnik na Danskem general Von Hanneken, je naložil danski prestolnici Kopenhagnu en milijon kron kazni, ker je bil v mestu ubit neki nemški kaprol. En milijon danskih kron je veljalo pred vojno \$190.000.00 ameriškega denarja.

Washington, D. C. — Ameriški mornariški urad, kakor tudi angleško mornariško ministertvo objavlja, da tekem meseca avgusta so zavezniki potopili več nemških submarinov, kakor so pa nemški submarini potopili zavezniških ladij. Nemška kampanja s submarini bolj in bolj nazaduje.

LAŠKA MORNARICA SE PRIDRUŽILA ZAVEZNIKOM

Valleta, Malta. — Glavni del italijanske mornarice se je podal in pridružil zaveznikom. Poročilo omenja, da je dospelo v luke na Malto 22 italijanskih ladij, 4 velike bojne ladje, sedem križarjev in 11 rušilcev. Dva križarja, dva rušilca in dve matični ladji pa so dospеле v Gibraltar. Zavezniško brodovje je s tem zelo ojačeno. Baš radi predaje brodovja se v Tokio silno hučujejo nad Italijani, ker vedo, da je delo bojne mornarice v Sredozemskem morju s tem v glavnem končano in da bo zdaj velika pomorska sila na razpolago za operacije v Tihem morju proti Japoncem. Italijani so imenitno izgrali Nemce in pričakovati je, da se bodo Nemci silno maščevali nad nezvestobo Italijanov, v krajih kjer se bodo mogli.

STALIN KLIČE SVOJE POSLANIKE DOMOV

London, Anglija. — Aleksander Bogomoloff, ki je bil doslej poslanik pri osmih zamejnih vladah v Londonu je bil koncem zadnjega tedna pozvan domov. Maiski, ki se je mudil nad deset dni v Londonu je tudi na potu domov s ženo. Tudi od drugod se čuje, da je Moskva pozvala svoje poslanike na važna posvetovanja. Najbrže gre za ureditev in oblikovanje nove sovjetske politike napram zunanjemu svetu.

BOLGARSKA VLADA REZIGNIRALA

Ankara, Turčija. — Po sestanku regentskega sveta, ki se je sestal zadnji teden je bolgarska vlada podala rezignacijo. Provizorični ministrijski predsednik je Peter Gabrowski, ki je bil doslej minister za notranje zadeve. Drugi ministri so večinoma ostali v novem kabinetu.

Bern, Švica. — Iz Francije poročajo, da sta bila bivši francoski predsednik Albert Lerburin in Andre Francois-Poncet, bivši poslanik v Berlinu, aretirana od gestapovcev. Oba sta odvedena po gestapovcih neznankam.

VPLIV GERILSKIH BOJEV NA HITLERJEVO POLITIKO

Napisal Donald Bell

Nemiri na Danskem

niso nastali sami od sebe. Več kot mesec dni so nazisti z različnimi provokacijami vznemirjali dansko prebivalstvo, ker so si hoteli preskrbeti pretezo, da zasedejo in popolnoma prevzamejo malo dansko državo.

Na prvi pogled je videti nerazumljivo, zakaj bi si Nemci sami ustvarjali težave, mesto, da bi prepustili zakoniti danski vladi skrb, da si pokori Dance za nemško uporabo. Ako pa pogledamo drugam v druge evropske dežele, bomo kmalu našli načrt, po katerem se ravna nazisti.

Smrt bolgarskega kralja

Borisa je še vedno nerazjasnjena. Bolgarski zdravniki navedajo uradno za vzrok smrti srčni napad in pljučno bolezen. Toda Boris je bil zdrav in šele 49 let star, atlet in do takrat popolnoma brez vsake organske bolezni. Pljučna angina pa ne more podreti zdravega človeka v prvem napadu in se tudi ne vleče 5 dni — pač pa more rana, katero je povzročila morilčeva krogla, imeti za posledico komplikacije s srcem in tudi infekcijo pljuč, ki bi mogla postati neposredni vzrok smrti.

Toda kdo je streljal?

Takoj po Mussolinijevem padcu je izbruhnil med Borisom in njegovim premierom Filovom ljut prepir, ker je hotel Boris obesiti Filovu krivdo za pro-nazistično bolgarsko politiko in si pripraviti pot v anglo-ameriški tabor.

Tri tedne pozneje se je Boris pogovarjal s Hitlerjem v njegovem glavnem stanu. Dočim je on skušal zmanjšati bolgarsko udeležbo v vojni, je Hitler zahteval večje podpore. Konferenca je bila torej brezuspešna in Hitler je spoznal, da bo Boris skušal posnemati politiko Badoglije-a. Verjetno je torej, da je bil morilec nazistični agent, ki je dobil nalogo, da ustavi kralja na njegovem potu in prepreči njegove korake v novo politično smer.

Tu takoj vidimo sličnost razvoja na Danskem in v Bolgariji. Bogdan Filov postane hlapec Nemčije — nov Kvizling — ali pa bo dežela zasedena od Nemcev. Hitler ni pozabil Mussolinijevega padca, ki je povzročil v Berlinu veliko preseñečenje. Zaradi Badoglije-vega prevrata je moral Hitler poslati v Italijo najmanj 15 divizij, ki pa so prišle prepozno, da bi mogle preprečiti dalekosežno poslabšanje položaja, tako da je Hitler sklenil v bodoče uporabiti svoje vojake nekoliko bolj pravočasno. On dobro ve, da je izgubljen, kakor hitro pokaže najmanjšo slabost. Vlade njegovih satelitov niso le politično nezanesljive, temveč tudi preslabe, da zažude profinastična gibanja svojih ljudstev.

Ta ljudska gibanja so dveh vrst

Prvič, so manifestacije za mir kot na Bolgarskem, v Rumuniji, Italiji in na Finskem. V Nemčiji sami je moral radi te tendence javnega mišljenja prevzeti vlado v notranjosti Heinrich Himmler. Druga smer pa so skupine aktivnih bojnikov, ki se zbirajo v ozadju nazističnih armad in tam zanetijo gerilsko vojno proti nemškim prometnim zvezam. Ta gerilska vojna je v vojaškem pogledu seveda bolj nevarna kot mirovne manifestacije neoboroženega prebivalstva. V Angliji in Ameriki je mnogo premalo znano, kako velik vpliv imajo danes gerilske armade na vojni program osi.

Gerilska vojna ima dvoje središč

Jugoslavijo in okupirano Rusijo. Ti gerilci imajo zdaj dve leti izkušenj v vojni in so neobičajno dobro izveščani. V zadnjih mesecih se je gerilska vojna razširila tudi drugod po Evropi. Na Francoskem je središče tega gibanja v alpskih krajih, toda njegovo vejevje se razprostira po vsej deželi. Gerilske čete so nastale tudi na Nizozemskem in v Belgiji. Na Danskem so se tudi v zadnjih mesecih pojavili gerilci. Na Poljskem je bilo nekaj gerilskega gibanja že od vsega začetka. Grški gerilci so se spojili z jugoslovanskimi partizani in na Bolgarskem in celo v Rumuniji jih je vedno več.

V vseh teh deželah, tudi v Jugoslaviji, so bili gerilci do zdaj le neprijetno motenje — naraščajoče nevarnosti. Uničevali so zaloge in tudi uspešno zadrževali del vojaških rezerv, ki so morale sem in tja začeti proti gerilecem prave vojaške kampanje, čeravno nekoliko omejenega obsega. Na ruski fronti pa je morala nemška armada spoznati, da v posebnih prilikah gerilci zelo resno vplivajo na razvoj vojaških dogodkov. Tam namreč gerilci delujejo neposredno v zaledju fronte in danes je že postalo očividno, da je dober del uspehov rdeče armade zahteval sodelovanje gerilskih čet.

V zahodnih deželah

je vedno prevladovalo mnenje, da so poročila o gerilskih uspehih pretirana. Nedavno pa so Nemci sami priznali resnico in nehoti priznali, da so gerilci spravili v nered poslovanje vseh organizacij za bojno črto. Dne 24. julija sta prinesli Frankfurter Zeitung in Deutsche Allgemeine Zeitung istega dne izčrpana poročila o sabotaži na železnica vzhodne Evrope. Ti članki priznavajo, da trpe vse železnice radi sabotaže, da dan na dan, tudi na najvažnejšim progah, zlete v zrak munijski vlaki in da je dovoz rezerv zelo otežkočen — mnogo ruskih prebojev fronte bi bili

(Nadaljevanje na 4. str.)

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Izhaja vsak terek in petek.

Issued every Tuesday and Friday.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5344

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5344

Naročnina:	Subscriptions:
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani
kažejo, do kodaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka zjutraj prejšnji teden. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne osira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

KAPITULACIJA ITALIJE

Sreda 8. septembra 1943 je dan, ki bo ostal v vojaški in politični zgodovini zelo važen in pomemben dan. Italija, druga glavna osiščna sila v Evropi, je na ta dan položila orožje in obvestila Zedinjene narode, ki vodijo borbo proti osišču, da sprejme njihove pogoje, ki so: brezpogojna udaja.

Kapitulacija Italije je prišla malo manj kakor 27 mesecev za tem, ko je Italija zahrbtno zabodla v hrbet svojo romansko sestro Francijo. Kako se je tedaj njen fašistični voditelj Benito Mussolini obnašal, je znano. V najbolj drzni in naduti pozi je na rimskem balkonu objavil Franciji vojno. Kaj se je godilo tiste dni v diplomatskih krogih, svet se do danes ni zvedel. Resnica pa bo, da so Mussolinija na vse načine rotali in prigovarjali, naj nikar ne stopa v vojno. Predsednik Roosevelt ga je osebno prosil. Pomagalo ni nič. Zasljepljen od fašizma, kateremu oče je bil, je upal, da imata on in njegov idejni tovariš Adolf Hitler že ves svet v žepu. Po sedemindvajsetih mesecih razboritega Benita ni več. S svojo fašistično politiko je propadel. Milijoni ga preklinjajo po vsej Italiji in drugod po svetu. Z njim je padla bahaška Italija na milost in nemilost zaveznikov. Italija je najbolj živ dokaz, kam pripelje voditelj, pa tudi cele države, pretirana ošabnost.

Zavezniki sicer postopajo z Italijo in Italijani nekam mehko in milostno. Za Slovence in Hrvate to najbrže ne bo preveč dobro. Kako bo, bo treba pač počakati, da vidimo, kako mesto bodo zavezniki odločili pri mirovni konferenci pravici. Italija, ki je vsa zbankrotirana in popolnoma na tleh gospodarsko in drugače, pa bo, kakor nadležni berač, vedrila in prenočevala pod streho zavezniške dobre volje, katera bo morala preživljati in oskrbovati verolomne Lahe. Italija je brez žita, brez premoga in še brez marsičesa drugega. Dokler je mogla pa le s prstom gibati, se je pa borila ob strani Hitlerja in pobijala slovanske narode sadiščno kakor Nemci. Na tisoče in tisoče slovenskih grobov kliče po maščevanju na slovenski zemlji. Ali bo ta strašna krivica kaznovana? Dovolj kaznovana ne more biti nikdar. Toda ali bo vsaj toliko, kolikor se jo lahko kaznuje? Ali bodo zavezniki polovili prizadete krivce, ki so odgovorni za nečloveške zločine? Tudi to bomo imeli priliko videti prej ali slej.

Glavna važnost italijanske kapitulacije pa je, da so zavezniki Italijo premagali in isto izbili iz Hitlerjevih rok in njegovega vpliva. S padcem Italije ostaja v Evropi Nemčija osamljena. In to je velika strateška važnost. Zavezniki bodo odslej veliko bližje nemški zemlji in bodo od vse naokrog razbijali Nemčijo iz zraka, pa tudi na kopnem se bodo začele vse obširnejše akcije proti nemškim silam.

Kapitulacija Italije brezdvomno silno vpliva na vse osiščne satelitne države. Kakšno upanje naj še zdaj imajo Madžarska, Rumunska, Slovaška, Bolgarija in Finska v Hitlerjevih družbi. In kakšno upanje naj še zdaj sploh ima Nemčija sama? To so mučna vprašanja za vsako osiščno silo.

Ogromen poraz Hitlerjevih armad v Rusiji, učinkovit poraz osiščnih sil v Afriki, Tuniziji, Siciliji in v Italiji je zdaj uničil vsako upanje v nemških krogih. Lahko so se s tansko rezali ošabni Nemci v Berlinu in laški fašisti v Rimu, dokler niso začeli čutiti udarcev na lastni zemlji. Danes pa je vsa Italija več ali manj razbita. Nekdaj cvetoča nemška industrijska mesta so v razvalinah. Vsako noč dežujejo na nemška mesta bombe. Očitno gre vse v nič. Tisti, ki so se prej toliko ustili v nazijskem in fašističnem taboru, so pa sleherni dan bolj in bolj poparjeni in tihi.

Razmere zadnjih dni kažejo, da je nad Nemčijo skoro prav podobno ozračje, kakor je bilo leta 1918 proti jeseni. Kakor tedaj, tako sedaj. Nemci se povsod umičejo. Bojevitosti ne kažejo več, prav kakor da morajo vedeti, da je igra za nje izgubljena in da jih zdaj čaka samo še sodba za velikanske satanske zločine, ki so jih uganjali in vršili nad drugimi, nedolžnimi narodi.

Nemška prefriganost se pa še ni poslovila. Zdaj se je

skrila. Zadrževala bo zavezniške sile, kjer bo mogla, da jih še utruji. S tem zadrževanjem misli doseči to, da bi utrujeni zavezniki rekli, kaj se bomo borili tako dolgo, da Nemce popolnoma premagamo, rajši jim dajmo malo miljeje pogoje, pa bo takoj mir. To bi bil že nekak pogojen mir in baš to Nemci še iščejo. Drugače bi po našem mnenju Nemci že danes položili orožje in sprejeli vse pogoje.

Ali bodo zavezniki na to prefriganost pristali? Tega nihče ne ve. Ako bodo ostali Roosevelt, Churchill in z njima Stalin pri svojih besedah, potem bo dobro. In če en bodo pristali, bo germanske predrznosti in prusjaškega barbarizma konec. Ako bo pa nemška prefriganost zmaga, tedaj bo imel svet prej ali slej zopet opravka z prusjaškim barbarizmom. To si le zapomnimo vsi.

HVALEVREDNO DEJANJE

Cleveland-Collinwood, O.

Ob priliki zlate maše Rt. Rev. Msgr. V. Hribarja, so amerikanski Slovenci pokazali, ne samo kako znajo ceniti častljivost slovenskega duhovnika, temveč so tudi izpričali, kako pri srcu so jim zasluženi bratje onstran velikega morja; dokazali so veliko vnemo, ko se gre za od pomoč svojim sorojakom, ki ječijo pod trdo, tujčevo peto.

Večerna slavnost zlatomašniškega jubileja je bila prirejena edino v ta namen, kajti preč. g. jubilar ni maral nobene slavnosti, nobene ceremonije, ampak je privolil šele, ko so mu razložili plemeniti smoter tega slavlja in je potem sam č. g. zlatomašnik daroval 250 dolarjev iz svojega žepa za to slovesnost.

Slovenci od bližnjih in daljnih krajev so prihiteli ter se udeležili svečanosti v presenetljivo velikem številu in napolnili veliko dvorano in vse prostore Slov. Doma na Holmes Ave. Ves čisti dobiček večerne slovesnosti je znesel 1391 dolarjev in skupaj z velikodušnim darom preč. g. jubilara znaša čisti preostanek 1641 dolarjev; to je tedaj skupna svota, namenjena v pomoč trpečim bratom v stari domovini, in ki se je že oddala na pristojno mesto.

V skupnem znesku so vključeni tudi darovi, ki so došli preč. g. zlatomašniku potom čestitk; vse te darove je č. g. jubilar izročil k skupni vsoti. Čestitke so pa prihajale od vseh koncev in krajev, med temi so bile priproste in visokodoneče, krasne in dragocene na tiskanem papirju; pisane so bile od žuljave roke priprostege delavca in izobraženega inteligenta; umetniške čestitke so bile to in pomenljive, slikane od umetniške roke kakor n. pr. ona od č. sester v Lemonu, ki je že sama na sebi umetnija prve vrste.

Eno čestitko, ki je došla iz Montane je uместno, da se jo omeni radi zgodovinskega pomena; poslala sta jo Mr. in Mrs. Joseph Mohar iz Turner, Montana. Ta zakonska dvojica je bila sploh prvi par, katerega je č. g. jubilar poročil kot novomašnik; poroka se je vršila pred 50 leti in sicer 26. avgusta 1893 v cerkvi Sv. Petra na Superior Ave. in 17ti cesti. V čestitki želita oba, da bi ju Monsignor Hribar blagoslovil ob priliki njunega jubileja 50 letnega zakonskega življenja, ampak razdalja je prevelika, da bi se to moglo sedaj vse obenem izvršiti, zategadelj sta odločila za enkrat; v prihodnjem letu naj se to godovanje obhaja.

Ernest Terpin.

Poročajte takoj o vseh dogodkih in "A. S.", ki se dogode v vaši naselbin!

IZ FARMARSKE PRESTOLNICE

Willard, Wis.

Za nedoločen čas je na dopustu Cpl. John Volk. On je pri zrakoplovih. Ravno ko je hotel pristati, se mu je zrakoplov prevrnil, pri tem je pa sam dobil hude notranje poškodbe.

Doma na desetdnevnem dopustu je tudi njegov brat Sgt. Albert Volk.

Te dni je odšel v službo Strica Sama John Bergant. Mr. Frank Lamovec je po dolgem poizvedovanju dobil poročilo, da se njegov sin Philip nahaja v ujetništvu na Filipinih.

Tam nekje iz Alaske pošilja lepe pozdrave vsem fantom iz Willarda, posebej pa še pozdravlja Father Raphaela, Pfc. Tony Perushek; piše, da je prav zadovoljen.

Ludvig Perushek.

KAJ SE GODI V EVELETHU

Eveleth, Minn.

V nedeljo 29. avg. se je vršila tukaj 19. letna jugoslovanska konvencija. Pri tej priliki je domači Jugoslovanski klub igral važno vlogo. Iz Eveletha so nastopili na programu naslednji: Mrs. Anton Lenich, ki je prebrala neko pesem; kvartet — v katerem so nastopili Mrs. Klemensic, Miss Julia Modec, John Kuzma in Frank Longar, spremljala jih je pa Mrs. W. Brank — je zapel več pesmi; Mrs. Klemensic je prebrala pesem "Našim vojakom"; Miss Frances Usenik je tudi prebrala neko pesem; nadalje so zapele pesem, ki je bila posvečena očetu in materam, Mary Nemgar, Patricia Jurkovich, Mary Ann Brince, Mary Jean Ritmanich, Patricia Chapel, in Janet Capovsek. Evelethska organizacija je tudi podala igro enodejanko "Vojakovo slovo".

Tukajšnja Ameriško Jugoslovanska Zveza je pred kratkim organizirala krajevno družnico št. 64 SANSa, s katero imata skupne seje vsako prvo nedeljo v mesecu. Nova družnica SANSa je začela živahno kampanjo za novo članstvo; pridobiti nameravajo Slovence in Slovence v Evelethu. Tako pravita predsednik John Pouchnik in tajnik Joe Orehek, ki vabita vse rojake in rojakinje, naj se čimprej pridružijo, da bodo vsi skupno pomagali postaviti na noge novo, združeno Slovenijo. Članarina v tej podružnici znaša najmanj en dolar.

Toliko o društvenem in narodnem življenju, zdaj pa še pogledimo, kaj delajo naši vojaki.

Sec. Lieutenant Bert Kausek, ki je pred kratkim postal častnik, ko je gradiral tozadnje šolo v Camp Lee, Virginija, je nedavno za teden dni prišel obiskat starše Mr. in Mrs. John Kausek, v Evelethu, in svojega brata Rev. Father

ške Matere Božje, na Virginiji. Lt. Kausek se je priglasi za vojaško službo februarja 1941. Njegov brat Joseph se nahaja z našo armado v Iranu ali Perziji.

Thomas A. Petrich od cerkve presv. Trojice, Eveleth, je bil iz čina poročnika povišan v čin kapitana. Ta mladi častnik, sin Mr. in Mrs. Jacob Petrich iz Eveletha, je pridelen zdravniškemu oddelku v Camp Rucker, Alabama. Pri vojakih se nahaja nekako eno leto.

Lieutenant Frank Kalin iz Fort Belvoir, Virginija, sin Mr. in Mrs. Frank Kalin, je bil pred kratkim doma na 10-dnevnem dopustu.

Domačinka.

CVETKO NA GROB...

Buenos Aires, Argentina.

Tresla se mi je roka, ko sem odpiral pismo iz Londona, ki ga mi je pisal č. g. Franc Gabrovšek. Tri mesece je potrebovalo čez morje.

Slutil sem da ne bom zvedel dobrih novic. Takole pravi pismo: "V ponedeljek (1. marca) smo dobili iz domovine nekaj Slovencev. Morda si že dobil kako vest, da so takozvani partizani ustrelili Tvojega brata Franceta. V Slovenskem domu je opis divjanja v Rotah pod vodstvom nekega učitelja Kerča iz Trbovelj. Ubili so Lukana, Cigaleta in še druge. Podpesek je požgan. Izgleda, da tudi stricova hiša. To so naredili Italijani, ki se maščujejo nad nedolžnimi, mesto da bi iskali morilce. Hudo je, da si radi vojske zgubil že mater in brata... Bog naj Te tolaži."

Slutil sem nekaj takega. Med drugimi novicami sem že pred meseci bral, da je bilo v Podpeku ustrelenih 10 mož in fantov, med katerimi sem po raznih okolnostih poročila domneval brata...

Moj brat France je imel 30 let. Bil je postaven, močan fant, ne besedičen. Pač pa prečuden. Dopršil je z odličnim uspehom grmsko kmetijsko šolo in bil delaven v prostetnem društvu, v združništvu, v sadjarstvu, v čebelarstvu in drugem. Ponovno je objavil tudi dopise v Sadjarju in Kmetovalcu in je marsikod po bližnjih krajih imel tudi kmetijska predavanja.

Bil je kremenit značaj, ki nikdar ni dal povoda nepotrebnim ne prepirljivim besedam. Bratom in sestram je bil vzor, pri delu pa vedno prvi. Bil je nadvse zaveden Slovenec in je, kakor vsa naša hiša, stopal vedno med prvimi borci za lepšo bodočnost Slovenije in Jugoslavije. Marsikatero priznalo diplomlo je hranil med svojimi papirji.

V sedanjem bridkem času je, po kdo ve kakšnem naključju, ostal doma. Najbrže zato, ker je, kakor sodim, padel kot prva žrtev za domovino najmlajši brat in so zato pustili na miru bridko prizadeti dom, ki je že mater zgubil v vojnem viharju... Po danih navodilih je bilo naročeno, da se čaka na povelje iz Londona. Naj se nikar ne praeliva slovenska kri po nepotrebnem in po nepremišljenosti. Zato je naravno, da France ni odobral početja "partizanov", ki so na svojo roko sprožili revolucijo lani v maju in razglasili "notranjsko sov. republiko". Doživeli so polom, kar je bilo neizogibno. A France je vedel še nekaj več. Poznal je dobro kakšno družbo so "partizani", kajti med njimi so bili v prvi vrsti postopači in spridenici od blizu in daleč, ki niso nikdar bili koristni niti v navadnem delu in bodo tem manj mogli rešiti narod v tako strašni stiski. Kot fantovski voditelj je dobro poznal tiste ljudi in je imel včasih z njimi tudi ostro besedo, z željo da jih izmodri.

Prišla je težka ura, ko je moral pogledati smrti v oči. Ved-

no je bil dosleden in zvest, zato tudi tedaj ni mogel pristati na besedo tistih, kateri so v začetku podpisali "Slovensko zavezno" v kateri so prisegli, da bodo spoštovali vse kar je slovenskega in tudi vero naših očetov, pa so kar kmalu začeli pobijati duhovnike in zavedne katoliške moše. Možko jim je torej povedal, da z njimi ni močete besede, zato je moral pasti in z njim 9 tovarišev, pač najboljših v občini, kakor uvidim iz znanih imen.

Bridko je zgubiti cvetoče življenje. Pa če ga kdo v boju s sovražnikom žrtvuje je to vendarle nekaj lepega in častnega. Bolj še boli krogla katero v hudobiji požene zločinsko lastni brat...

Med Podpeskom in Petkovcem, dve uri nad Vrhniko, leži divji gozd "Raja peč". Tam kaj je zakrila zemlja nesrečne žrtve hudobije v poslednjih dneh meseca julija pretekelega leta.

Janez Hladnik,

urednik "Duh. Življenja".

TO IN ONO

ŠE VEDNO SPIJO V PODZEMELJSKIH PROSTORIH

Te dni, ko stopa Anglija v peto leto vojne, se sliši skoraj neverjetno, da v Londonu še vedno kakih osem do deset tisoč oseb spi vsako noč v podzemeljskih zakloniščih. Največ jih je iz revnih slojev, ki so jim bili domovi porušeni, ko so Nemci bicalni nad Londonom takoj v začetku vojne. Ko so bili napadi iz zraka najhujši, je v teh podzemeljskih zakloniščih našlo zavetje tudi do 140 tisoč oseb naenkrat. Še sedaj, kadar pride opozorilo, da se bliža zračni napad, pride še vedno kakih dva ali tri tisoč dodatnih oseb prenočevati v te prostore. Redni "stanovalci" v teh prostorih spijo na železnih posteljah, ki so ena vrh druge, kakor na ladjah. Ti prostori pa niso nič drugega, kakor čakalnice na večjih postajah podzemeljske železnice. Nekateri so si napravili že kaj udobne spalnice komaj deset korakov proč od železniškega tira in so se navadili, da jih šum, ropot in velike množice prav nič ne motijo pri spanju in počitku. Okrog postelj imajo obešene ruhe in koce, zato se sličejo in oblačijo nemoteno, kakor bi se vozili na Pullmanovih spalnih vozovih. Nekateri imajo ob posteljah tudi ogledala, kavelje za obleko in majhne svetilke za čitanje. V sili se pač človek vsemu privadi.

ZNATI JE TREBA!

Dva avstralska vojaka sta bila na dopustu v Kairi, v Egiptu, in sta si gasila žejo v neki znani gostilni. Ko je bilo treba plačati račun, sta oba pretaknila vse žepe, pa sta imela še zmeraj 10c premalo. Kar se eden nečesa domisli in izgine. Čez nekaj časa pride nazaj z vrečko peska, ki jo je pobral nedaleč proč od gostilne. "Pesek iz Tobruka," začne kričati. "Kupite za spomin pesek iz Tobruka!" Njegov tovariš pristavi: "Nenavadna prilika. Pesek je bil ravnokar prinešen naravnost iz fronte." Razni gostje v gostilni so pokupili pesek in ga s ponosom spravili za spomin, avstralska vojaka pa sta si lahko še nadalje gasila žejo.

NE PLAČATI PREVEČ!

Vladni urad za urejevanje cen (OPA) je določil stropne cene za ženske in otroške obleke, jesenske in zimske, pri prodaji na drobno kakor tudi na debelo. Cene so ali tako visoke ali pa nižje, kakor so bile lansko jesen. Imate pravico vprašati prodajalko ali prodajalca, kakšna je stropna cena pri vsakem komadu obleke, ki ga kupite.

DOGODKI

Med Slovenci v Ameriki.

Nov grob

West Allis, Wis. — Dne 31. avg. je na svojem domu, 1135 So. 60. St., umrl rojak Frank Beranisch, star 69 let. Zapušča soprogo, dva sinova in enega pravnuka. Pogreb se je vršil 3. sept. iz cerkve Marije Pomoč Kristjanov na Calvary pokopališče. Blag mu spomin, preostanim pa naše sožalje.

Nad 600 fantov

Cleveland, O. — Iz fare sv. Vida služi pri vojaki nad 600 fantov, ki jim bodo v cerkvi postavili v spomin dve tabli z njihovimi imeni. Tabli bosta blagoslovljeni v nedeljo 26. sept.

Poroke v Clevelandu

Cleveland, O. — Dne 28. avg. sta se v cerkvi Marije Vnebovzete poročila Miss Sonia Kozelj, hčerka Mr. in Mrs. Rudolf Kozelj iz 687 E. 156 St. in narodna delavka, ter Mr. William Barron.

Isti dan sta se poročila Miss Christine Pirtz, hčerka Mr. in Mrs. Frank Pirtz iz 918 E. 76. St. in Cpl. Joseph Ujcich, sin Mr. in Mrs. Vinko Ujcich, 1060 E. 72. St.

Dne 4. sept. sta se poročila Miss Frances Zlatoper, hčerka Mrs. Catherine Zlatoper, 16705 Palda Dr., in Air Cadet Robert Ross. Ta poroka se je vršila v Californiji, kjer je ženin nastavljen.

Štorklja in rojenice

Milwaukee, Wis. — Sinčke so dobili v družinah Frank S. Debelak, 1002 W. Pierce St., — Joseph Loncar, 2400 W. Cypress St., — in Ralph Berginz, 2029 So. 72. Pl.

Hčerke pa so dobili pri družini Anton Kozleuchar, 1101 So. 60. St., West Allis, in John Leskovic, 415 So. 126. St.

Iz Indiane

Indianapolis, Ind. — Tukaj je umrla Josephine Barbarič, stara 58 let in doma iz Mirne peči na Dolenjskem. Zapušča moža in tri sinove.

Novi urednik

Cleveland, O. — Glas SDZ, glasilo Slovenske dobrodelne zveze, naznanja, da je gl. odbor 22. avg. z veliko večino izvolil Antona Šabca za urednika. To mesto je bilo izpraznjeno, ko je umrl prejšnji urednik Ljotze Rozman.

Iz Pennsylvanije

Johnstown, Pa. — V sled posledic operacije je 28. avg. umrl Anton Logar, star 57 let in doma iz Grahovega pri Cerknici na Notranjskem. V Ameriki je bil 38 let. Zapušča dva odrasla sinova in dve hčeri.

V Rumuniji

Cleveland, O. — Sgt. Frank Supancic, sin Mr. Mike Zupančič, se nahaja v vojnem ujetništvu v Rumuniji, potem ko se je udeležil letalskega napada na petrolejske vrelce v Pleštu. To obvestilo je poslal očetu Rdeči križ.

Zavihal rokave

Kansas City, Kans. — Ravno sedaj pobiram zaostalo naročnino za Novi Svet. Rojaki mi grede zelo na roke, za kar se jim zahvaljujem. — Joseph Kostelec, zastopnik.

Grob v Siciliji

Cleveland, O. — Pfc. Stanley Koshak je 13. julija padel v bojih v Siciliji. Po smrti mu je bil za hrabrost podeljen red škrlatnega srca. Prideljen je bil zdravilskemu oddelku. Njegov prijatelj in sošolec Cpl. John Adamič piše, da je videl Stanleyev grob v Siciliji.

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO

Naslov in imenik glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Podpredsednik in mladinski nadzornik: Geo. J. Miroslavich, 3360 Vine Street, Denver, (16) Colo.
2. podpredsednik: Frank J. Bradach, 2309 Nicholson St., Lockport, Ill.
Tajnik: Anthony Jersin, 4676 Washington St., Denver, (16) Colo.
Blagajnik: Michael P. Horvat, 4417 Penn. St., Denver, (16) Colo.
Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Snedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Thomas J. Morrissey, 1934 Forest St., Denver, (16) Colo.
2. nadzornik: Mike Popovich, 1849 Grove St., Denver, (16) Colo.
3. nadzornik: Anton Rupar, 408 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.
2. porotnik: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
3. porotnik: Vincent Novak, Box 492, Ely, Minn.
4. porotnik: Joseph Godec, 16215 Hunters Ave., Cleveland, Ohio.
5. porotnik: Candid Grmek, 9537 Ave. M, So. Chicago, Ill.

UZADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne reči naj se pošiljajo na glavnega tajnika, vse priloge pa na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem v odrasli oddelci, spremembe zavarovalnice, kakor tudi bolniške nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovancem, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmožni angleškega jezika, da se ji priključijo. Kdor želi postati član Zveze, naj se oglasi pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitve novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve novih društev pošlje glavni tajnik na zahtevo vsa pojasnila in potrebne listine.

SLOVENC, PRISTOPIJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

Dopisi lokalnih društev

DRUŠTVO SV. KATARINE, ŠT. 29 ZSZ

Cleveland, O.

Vsak stan ima, ker pač mora imeti, svoje dolžnosti, in ako se iste izpolnjujejo, je vse dobro in v korist človeški družbi. Če se pa dolžnosti ne izpolnjujejo, je tem večja škoda, čim večja je dolžnost. To velja za posameznike in za splošnost. Za primer lahko vzamemo naše podpornice organizacije in naša društva. Tam, kjer so vestni, in agilni uradniki in članstvo, se tudi vedno opaža napredek v vseh ozirih. Kjer pa tega ni, pa organizacija ali društvo le životari, seje so slabo obiskane, sploh napredka na ta način biti ne more.

Žal, da je tudi pri našem društvu precej takih, ki so pozabili, kaj je njihova članska dolžnost; posebno pa ni prav, če kdo vzame urad, potem ga pa brezbržno zanemarlja, kajti ako izostane delovanje enega ali drugega, trpi celota, ker vsak urad ima svoj delokrog. Sklenimo torej, da se bomo v tem oziru poboljšale in da bo znanprej vsaka uradnica ali članica vršila, kar ji vleva dolžnost.

Prihodnja seja, ki se vrši 21. sept., bo zelo važna. Zraven bodo tudi prebrani 8-mesečni računi. Pridite torej, sestre, v največjem številu na imenovanjo sejo. Naj še omenim, da kar se tiče finance, smo prav dobro napredovale. Kupile smo tudi za \$200.00 vojnih bondov.

Kaj je dobro društvo, vsakdo najbolj spozna, kadar pride nesreča, bolezen, ali smrt. Tako je meseca maja letos naše društvo vsled smrti izgubilo dve

članici. Prva je bila, kakor je bilo že poročano, Frances Centrik, druga je pa za vedno odšla še mlada članica, Ana Kerbish. Dediči in sorodniki pokojnih sester so se prav pohvalno izrazili o našem društvu, kakor tudi o naši organizaciji ZSZ, ker so dobili vse točno, kar tozadevno predpisujejo pravila. Ta vzgled naj nas zopet vspodbudi, da ne nehamo pridobivati novih članov, zlasti še za mladinski oddelci. Za slednjega je sedaj veliko lažje agitirati, ker ni potrebna več zdravniška preiskava. Tako se lahko otroka enostavno vpiše, pa postane član za samo 15c mesečno. Ako se pa vpiše odraslega člana, je zanj prosta zdravniška preiskava, agitator je pa deležen lepih nagrad. Iskreno ste prošene vse sestre, da storite kar je mogoče v tekoči kampanji, ker naše društvo nikakor ne sme biti zadnje v tem oziru. — Pozdrav.

Frances Ponikvar, tajnica.

DRUŠTVO WESTERN STAR, ŠT. 16, ZSZ

Pueblo, Colo.

Ker je letos ravno 35 let od kar je bila naša Zveza ustanovljena, priporočam članom našega društva, da bi se malo bolj zanimali za svojo organizacijo in svoje društvo in prav pridno pridobivali nove člane. Če si premislimo, ko bi vsak član le enega novega pridobil, bi jih bilo čez 236, kar je že prav lepo število.

Zato, dragi člani, zavijamo rokave in stopimo na delo, da se tudi mi pokažemo, da smo nekaj naredili v tej kampanji ob 35-letnici naše Zapadne Slovanske Zveze.

Pozdravljam vse člane društva in Zveze.

Rose Lesar.

Štev. 8. dr. Biser. Mulberry, Kans. — Predsednik Frank Crepinsek, R. 2; tajnik in blagajnik John Terlip, Jr., R. R. 2; ml. nadz. John Baloh, R. 2; zdravnik Dr. Theras. — Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu pri tajniku.

Štev. 9. dr. Napredni Slovenci, Canon City, Colo. — Predsednik Anton Dremel, Box 464; tajnik Frank Konte, 112 W. Catlin Ave.; blagajnik Albert Zaverel, Prospect Heights; ml. nadz. Frank Konte, 112 W. Catlin Ave. — Seje se vrše vsako prvo nedeljo po 10. v mesecu v Anton Dremeljevih prostorih.

Štev. 11. dr. Sv. Janes Nepomuk, Rockvale, Colo. — Preds. Matt Slanovich, Box 442, Canon City, Colo.; tajnik in blagajnik Matt Slanovich, Jr., Box 442, Canon City, Colo.; ml. nadz. Matt Slanovich. — Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 1. uri popoldne na domu Joe Lipsick.

Štev. 13. dr. Junaki, Frontenac, Kansas. — Preds. John Rudman, Box 92; tajnik in blag. Anton Lesjak, Box 118; ml. nadz. Ann Rudman, Box 92. — Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri popoldne pri predsedniku.

Štev. 14. Slova Slovencev, Spring Glen, Helper, Utah. — Preds. Frank Stavar, R. F. D. Box 77; tajnik Aug. Topolovec, R. F. D. Box 81, Helper, Utah; blag. Joseph L. Rebol, Box 433, Helper, Utah; ml. nadz. Joseph L. Rebol. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v John Skerlejev dvorani.

Štev. 15. dr. Triglav, Bingham, Utah. — Preds. Peter Predovich, tajnik Nick Balic Slovonian Store; blagajnik George Badovinac; ml. nadz. Ann Predovich. — Seje se vrše vsakega 24. v mesecu na domu predsednika.

Štev. 16. Western Star Lodge, Pueblo, Colo. — President Frank Grahek, 1747 E. Orman Ave.; Sec'y Mrs. Frances Raspet, 305 Spring St.; Treasurer, Joe Blatnik, 2609 E. Evans; Juvenile supervisors, Anton Rupar, Rose Lesar and Elizabeth Blatnik. — Meetings are being held every second Wednesday of each month at St. Joseph's Hall at 7:30 P. M.

Štev. 17. dr. Hrabri Slovani, Frederick, Colo. — Predsednik Matt Seicklich, Box 100, Erie, Colo.; taj. Mary Danailoff, Box 142; blagajnik Joe Smith, Sr., Box 64; ml. nadz. Matt Seicklich in Mary Danailoff. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu pri Mrs. Frank Marolt.

Štev. 21. dr. North Eagle, Ely, Minn. — Predsednik Martin Pecharich, R. 1, Box 232, Winton, Minn.; tajnik Frank Likar, Box 14; blagajnik Frank Strbenk, R. 1, Box 65; ml. nadz. Frank Likar. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 1. uri popoldne v Jugoslovanskem Narodnem Domu.

Štev. 22. dr. Sv. Michaela, Tooele, Utah. — Predsednik Anton Mehle, 187 E. Utah Ave.; tajnik Frank Ambrose, 116 N. 6th St.; blagajnica Josephine Smith, 447 E. Utah Ave.; ml. nadz. Frank Ambrose, 116 N. 6th St. — Seje se vrše vsako drugo soboto v mesecu v St. Marguerite Social Center Hall.

Štev. 23. dr. Cleveland, Cleveland, O. — Preds. John Kadunc, 1229 E. 71st St.; tajnik Frank Mihelcic, 1228 E. 73rd Pl.; blagajnik John Peltz, 1271 E. 58th St. — Seje se vrše vsako 2. nedeljo v mesecu na domu tajnika.

Štev. 24. dr. Marija Pomagaj, Salda, Colo. — Predsednik John Bayuk, 622 W. 2nd St.; tajnik Martin Kenick, 619 W. 2nd St.; blag. Mary Butala, 434 W. 2nd St.; ml. nadz. Mary Ann Butala, 605 W. 2nd St. — Seje se vrše vsako 2. nedeljo v mesecu ob 7. uri zvečer na domu tajnika.

Štev. 26. dr. Venčok Vojilic, Cairnbrook, Pa. — Predsednik Louis Yuko, R. D. No. 1, Box 19, Hooversville, Pa.; tajnik in blagajnik Frank Zorman, Sr., Cairnbrook, Pa.; ml. nadz. Andy Morel, R. 1. — Seje se vrše vsako zadnjo nedeljo v mesecu pri sobratu tajniku.

Štev. 27. dr. Združeni Slovenci, Thomas, W. Va. — Predsednik Andy Kovach, Kempton, W. Va.; tajnik in blagajnik Frank Kovach, Kempton, W. Va. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu pri sobratu tajniku.

Štev. 28. dr. Vojilica, Pittsburg, Kansas. — Predsednica Caroline Klucvsek; tajnik in blag. Joe Bohorich, R. 1; ml. nadz. Joe Bohorich in Caroline Klucvsek. Vsi v Pittsburg, Kans. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu v tajnikovih prostorih.

Štev. 29. dr. Sv. Katarine, Cleveland, Ohio. — Preds. Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave.; tajnica Frances Ponikvar, 1030 E. 71st St.; blagajnica Mary Butara, 9900 Columbia Ave.; ml. nadz. Stella Herbut, 3622 E. 80th St.; zdravnika Dr. Oman in Kern. — Seje se vršijo vsaki tretji torek v mesecu v Slov. Narodnem Domu št. 4 na St. Clair Ave.

Štev. 30. dr. Gornji Junaki, Hiawatha, Utah. — Preds. Paul Tempter, Box 15, Hiawatha, Utah; tajnik in blagajnik Dan Miller, Box 132, Hiawatha, Utah; ml. nadz. Jacob Smodey. — Seje vsakega 25. v mesecu ob 2. uri popoldne v Charles Lohan-ovih prostorih.

Štev. 31. dr. Lilijs, Scranton, Pa. — Preds. Minnie Konchick, 219 Resse St.; taj. in blag. F. Vogrin, 2419 N. Main Ave.; ml. nadz. Frank Vogrin. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne pri sobratu tajniku.

Štev. 32. dr. Washington, Cleveland, O. — Preds. Antonia Tomle, 14822 Sylvia Ave.; taj. in blag. Joseph No. 51, Whispering Pines lodge, Trinidad, Colo. — President, R. L. Swift, 508 Washington Ave.; Secre-

KANDIDAT?

Col. Robert R. McCormick, izdajatelj dnevnika The Chicago Tribune, ki bo morda imenovan za predsedniškega kandidata republikanske stranke. Kritična vso, kar napravi predsednik Roosevelt, pa tudi z idejami Wendella Willkie se ne strinja.

tary and Treasurer Mary Swift, 508 phine Matek, 19319 Kewanee Ave.; ml. nadz. Emma Lence, 14236 Sylvia Ave. — Zboruje vsaki 3. petek v mesecu ob 7:30 zvečer v Slov. Delavskem domu na Waterloo Rd. Dr. Števeni zdravnik so dr. Louis J. Perme, dr. Seigel in dr. Skur.

No. 33. Three Star Lodge, Chicago, Ill. — Pres. Louis J. Zefran, 1941 W. Cermak Rd.; Sec'y. Leo Jurjovec, Sr., 1840 W. 22nd Pl.; Treas. Joseph Kukman, 1837 W. Cermak Rd.; Juv. Supervisors, Leo Jurjovec, Sr., Louis Zefran and Elizabeth Zefran. — Meetings are held every 2nd Wednesday of the month at St. Stephen's Meeting Hall.

Štev. 34. dr. Bratje Slovani, So. Brownsville, Pa. — Preds. Andy Mihelcic, Box 414, Layberry, Pa.; tajnik, blagajnik in ml. nadz. Jakob Jaksekovic, 1519 Sheridan Avenue, So. Brownsville, Pa. — Seja se vrši vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 10. uri popoldne v tajnikovih prostorih.

Štev. 36. dr. Svoboda, So. Chicago, Ill. — Predsednik Candid Grmek, 9537 Ave. M; tajnik Jacob Smrekar, 9520 Ave. L; blag. Anton Bakse, 9600 Ave. L; dr. zdravnik Dr. H. A. Jelezynski; ml. nadz. Candid Grmek in Jacob Smrekar. — Seje se vrše vsaki drugi v četrti četrti ob 8. uri zvečer v Liberty Hall.

No. 37. Blooming Carnations lodge, Cle Elum, Wash. — President Lauri Aho, Cle Elum; Secretary, Mary Ann Moskon, Box 219, Cle Elum; Treas. Mary Butala, 311 E. 2nd Street, Cle Elum; Juvenile Supervisor, Mary Ann Moskon. — Meetings are held every 2nd Thursday of the month at the home of Treasurer.

Štev. 38. dr. "Slovenska Edinost", Diamondville, Wyo. — Predsednik Tony Costello, Box 69, Frontier, Wyo.; tajnik in blagajnik Frank Costello, Box 161, Diamondville, Wyo.; ml. nadz. Josephine Hermony, Diamondville, Wyo.; zdravnika Dr. J. R. Newman in Dr. A. A. Boston, Kemmerer, Wyo. — Seje se vrše vsako 1. nedeljo v mesecu v Domu Slovenskih Društev.

No. 41. Trail Blazers lodge, Denver, Colo. — Pres. Geo. J. Miroslavich, 3360 Vine St.; Sec'y, Edward J. Krasovich, 4710 Washington St.; Treas. Rose H. Plutt, 638 E. Elk Pl.; Juv. Supervisors, Geo. J. Miroslavich and Edward J. Krasovich. — Meetings are held every 4th Thursday of the month at the Slov. Home, Inc.

Štev. 44. dr. Coloradsko roža, Walsenburg, Colo. — Predsednik Mario Banassi; tajnica Albina Papez, 611 Pine St.; blagajnik Louis Papez, 611 Pine St.; dr. zdravnik Dr. Matthews. — Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne pri sestri tajnici.

"GLAS Z NASMEHOM" IMA NOVO POROČILO

Prosim omejujte vaše daljne klice na čas 5 minut. Drugi še čakajo

TUDI v vojnem času, bi vam radi dali hitro pomoč, za klice v oddaljene kraje.

Večina teh gre skozi dobro, ampak nekatere zveze so prenatrpane.

Kadar je zveza izredno obložena z klici, bo vas uradnica v telefonskem uradu prosi-

la, da se omejite na 5 minut... To se ne bo zgodilo na vseh zvezah vedno. Ampak, kadar se dogodi, smo prepričani, da boste vedeli, zakaj tako.

To bo pomagalo dati tudi drugim priložnost. Jutri pa boste eden tistih drugih morda vi.

ILLINOIS BELL
TELEPHONE COMPANY

KRETA JE PRIPRAVLJENA

(Office of War Information, Washington, D. C.)

Kreta je za Grčijo in Balkan to kar je Sicilija za Italijo in zapadno Evropo, in kar se je zgodilo Siciliji se ravno tako lahko zgodi Kreti in z ravno tako naglase.

Razlika pa je v tem da bodo zavezniške čete na Kreti našle prijatelje, ki se jim bodo pridružili, ker grški otočani pričakujejo s skritim orožjem nutek napada. Oni so trpeli pod nemško okupacijo in so se ji dve leti zoperstavliali, in so svoj upor s krvjo plačevali. Zato si ni težko predstavljati kako nestrpni so postali Krečani odkar je bila napadena Sicilija.

Zavezniški radio je narod na Kreti, kakor tudi druge evropske narode, svaril naj bodo mirni in naj se ne preneglijo. Oni so že prebili preizkušnjo v taki vrsti discipline ko so pred kratkim Britanci prišli na njihovo obalo samo z namenom, da izvršijo neko misijo za pregled terena. Tudi ob tej priliki so bili svarjeni naj ne vzamejo tega napada za invazijo.

Iz istih razlogov, radi katerih je general Dwight Eisenhower vzel Sicilijo, bi mogla sedaj tudi Kreta postati zanimiva. Oba ta velika otoka sta ključa v Sredozemskem morju, in zavezniški morajo najprej imeti popolno kontrolo nad tem morjem predno lahko s sigurnostjo izvršijo svoje vojaške načrte v Evropi ali pa Aziji. Ne sme se pozabiti da je skozi Sredozemsko morje najbližja pot za Vzhod; saj ker so Muslimani zaprli pot po suhem na vzhodni strani tega morja, je plul Kristof Kolumb proti zapadu.

Kreta, kakor tudi notranost Grčije in cel Balkan se niso nikdar pomirili odkar so niso Nemci s polovico divizije padobranci zavzeli v maju 1941 leta; gerilci nadlegujejo okupatorje povsod. Se vedno se najdejo britanski vojaki v planinah, ki skupaj z domačini izvajajo velike nemške ekspedicije in napadajo neprickovano majhne sovražnikove postojanke. Njihove možnosti da napravijo v teku invazije ogromno škodo v ozadju, v sredi Nemcev, so lahko velike.

Gerilcem so nemški načrti za perfekten način obrambe Krete vedno bili na poti, in so jih še zmeraj zopet in zopet pokvarili. Sabotaža je posebnost gerilcev, in noben teden ne preteče da ne bi bil poškočovan kak aerodrom, ali most, ali vojna pot, ali železniška proga, ali kaka pomorska naprava. Take vrste škoda stane sovražnika zelo mnogo.

Zenske s Krete so tudi med gerilci, in sodelujejo v borbah kakor tudi v sabotaži in vohunstvu. O njihovem junaštvu bi se dala napisati cela knjiga. Ko je enkrat neki nemški komandant na Kreti ukazal da se izvrši pregled ramen domačih žen, ga k temu gotovo ni vodilo navdušenje za estetiko. Hotel je videti znake puškega kopita ki naj izdajo ženske bojovnike.

Velike usluge delajo grški rodoljubi na Kreti vojaškimi načrtom zaveznikov s tem, da so člen v vohunski mreži. Nemci in Italijani so uvideli, da je nemogoče kontrolirati neustrašen promet med tajnimi shajališči na obali Krete in bližnji Turčiji, Britanskim Ciprom in Egiptom. Grški pomorci so organizirali tajno pomorsko službo in vporabljajo jadernice, ladje na nafto in včasih tudi velike čolne za veslanje. Oni tudi ne prestopajo bežijo od doma in pri najošabnejši seboj dragocene strategične podatke.

Ti begunci posebno hvalijo enega človeka, in to je kapitan Emmanuel Mantakas, šef Kretskih gerilcev, katerih število se smatra da je med 15,000 in 20,000. Odpor zahteva žrtve, in Krečani so drago plačali; z eno vasjo za drugo se je zgodilo podobno kakor v čeških Lidicah, ki so jih Nemci hoteli uničiti s tem, da so v njih postreljali može in zažgali hiše, pa so jih namesto tega le napravili nesmrtni.

Tam se govori da sta na Kreti dva ducata "Lidice". Grška vlada v izgnanstvu je lahko leto v nekem memorandumu Zaveznikom obtožila Nemce in Italijane, da so razrušili 23 kretskih vasi z zračnimi napadi za represalijo na napade grških gerilcev. Na stotine ljudi je bilo ubitih, in mnogo drugih zaprtih kot talci.

Usoda se čudno in žalostno igra s Kreto, kjer se je pred šest tisoč leti rodila bronasta doba, in kjer so še pred tremi poletji ljudje v kavarnah Kandije v tišini presedeli ure in ure in pili sladko, gosto turško črno kavo. Toda Kreta se ima zahvaliti za svojo nesrečno usodo predvsem svojemu geografskemu položaju; ta otok tvori južno mejo Egejskega morja, čegar vode so polne majhnih otokov med grškim kopnim in Turčijo. Vodna pot med Sredozemskim morjem in Črnim morjem gre mimo Krete in preko Egejskega morja v Dardanele. Kreta je ravno na življenjski poti Britanskega cesarstva na poti iz Gibraltarja proti Suezkemu Kanalu.

Nacisti, ki jih je obsedla ideja da s propagando lahko napravijo čudeže, skušajo rešiti svoje probleme na Kreti z besedami. Preko radija v Atenah, ki ga kontrolirajo Nemci, in preko radijo postaje Bari, zaklinjajo propagandisti Krečane naj verjamejo da Osišče ni njihov sovražnik. Goebbelsovi agenti pravijo, da so "britanski in židovski kapitalisti" njihovi sovražniki, in trdijo, da bi propast Osišča pomenila za njih suženjstvo pod jarmom "anglosaksonske oligarhije".

To je isti stari način, ki ga je Hitler zmeraj uporabljal v svojem načrtu "deli in vladaj", odkar ga je v svoji knjigi "Mein Kampf" iznesel pred svet. Malo pred padcem Tunisa so Nemci sklenili, da bodo deportirali vse žide iz Aten in Soluna na Kreto. Oni so s tem nameravali ustvariti neslogo, konfuzijo in trenje na Kreti, ter tako pažnjo tega naroda odstraniti od sovražnika ter ga zapolniti v notranje boje. Transportne težave so pokvarile ta načrt, toda že objava sama je dala Krečanom dober primer da vidijo kako delujejo nacistične pokvarjene metode delitve in vladanja.

Neki duhovnik v Kandiji je pridigal, da je "vsako drevo v gozdu en gerilec". "Z božjo pomočjo bo Grška kmalu osvobodjena". Nemci ga niso mogli zapreti, ker je bil pravočasno obveščen in se je po hitrem begu pridružil družbi rodoljubov v hribih.

Dogodek ki se je odigral za časa velike dvanajst dneve borbe na Kreti dobro prikazuje duh tamkajšnjega naroda. Priporočuje ga g. St. Dimitrakis, grški minister pravde, ki je bil takrat na otoku. To je bilo šestega dne; on je ravno zapuščal razvaline mesta Kandije, ki so ostale po bombardiranju, ko je srečal nekaj kamionov ki so peljali ranjence.

"Oni so me spoznali", pravi. "Jaz sem jim odgovoril in iskral besede, ki jim bodo dale tolažbo. Toda oni jih niso potrebovali. Klicali so me pa: 'Nevdajte se. Nadaljujte z borbo do kraja, in naj bo Bog z vami.' In ko so začeli kamioni voziti naprej, so ranjenci kričali v zboru: 'Živela svoboda!'"

ŠIRITE "AM. SLOVENEK!"

KNEZ SEREBRJANI

— ROMAN —

Rusko — A. K. Tolstoj — Poslovenil — Al. Benkovič

"Hej!" pravi Homjaku, "ali ne kriči nekdo za nami?"

"Ne," odgovori Homjak, "odmev ponavlja naše besede."

In Maljuta se hudeje nad konji.

"Ej, vi volčja pojedina! Ko bi le ne bilo zasledovavcev za nami!"

Naenkrat začuje Maljuta za sabo:

"Stoj, Grigorij Lukjanič!"

Serebrjani je bil že za Maljuto. Stari vodovozni konj ga ni pustil na cedilu.

"Stoj, Maljuta!" je ponovil Serebrjani. Dohitel je Skuratova in ga udaril s svojo roko po obrazu.

Silen je bil udarec Nikite Romanoviča. Zaušnica se je razlegla kakor strel iz puške; zabučal je širni gozd in listje se je usulo z dreves; zver se je poskrila po grmovju. Iz dupel so priletele debelooke sove; in muški, ki so daleč oddal lupili lubje, so se spogledali in rekli strmeč:

"Čuj, kako je tresnilo. Morda se je pomolil stari dob nad Nečisto lužo?"

Maljuta se je zvalil s sedla. Ubogi stari konj Nikite Romanoviča se je spotaknil, se prevrnil in izdihnil.

"Maljuta!" je kričal knez, ko je planil na noge. "Grizljaja lotil si se prevelikega. Pazi, ker z grizljajem tem se zadaviš."

In potegnil je Maljuto sabljo iz nožnice in zamahnil, da mu razkolje črepinjo.

Tedaj pa je nenadoma druga sablja zažvižgala knezu nad glavo. Matvej Homjak je priskočil svojemu gospodarju na pomoč. Vnel se je boj med Homjakom in Serebrjanom. Opričniki so z golimi sabljami planili na kneza, a drevje in grmovje ga je obvarovalo, da ga niso popolnoma obkolili.

"Ej," si je mislil knez, odbijajoč udarce, "treba bo žrtvovati življenje, ne da bi rešil carjeviča. Daj Bog, da bi vztrajal vsaj pol ure, morda pride odhod pomoč."

Komaj je bil to pomislil, že se je rezek žvižg razlegel po gozdu. Odgovorili so mu glasni kriki. Eden izmed opričnikov je že zamahnil s sabljo nad knezom, a padel je z razbito lobanjo in nad njegovim truplom se je pokazal Vanjuha Prsten, mahaje s krvavim čekanom. Ta hip so se razbojniki kot tolpa volkov vrgli nad sluge Maljute in začelo se je klanje. Maljuta je hotel s svojci skupno navaliti na sovražnika, a ni imel kje vzeti zaleta, povsod je bil gozd in goščava. Mnogi so popadali, drugi pa so se kmalu zavedli in so s krikom: "hoj — da!" začeli teptati razbojniško tolpo. Sam Prsten je bil ranjen v roko in je že slabeje pobijal s čekanom, ko se je v gozdu razlegel nov žvižg.

"Stojte skupaj, dečki!" je zakričal Prsten, "ded Koršun gre na pomoč!"

In ni še izgovoril, že je udaril Koršun s svojim oddelkom na opričnike in vnel se je med njimi velik in krvav boj.

Težko se je bilo braniti jezdecem v gozdu proti pešcem. Konji so se vzpenjali, padali nazaj in mečkali pod sabo jezdece. Opričniki so se obupno borili. Homjakova sablja je žvižgala kakor vihar in se mu lesketala nad glavo kakor blisk.

Naenkrat se je sredi boja začelo omahovanje. Medvedji Mitka je vrtal skozi gnečo in je šel naravnost na Homjaka, mlatec brez razločka tuje in svoje. Mitka je spoznal roparja svoje neveste. Dvignil je z obema rokama gorjačo in mahnil po svojem sovražniku. Homjak se je odmaknil in kol je padel po glavi konju; konj se je zvalil mrtve, gorjača se je zlomila.

"Čakaj!" je rekel Mitka in se zavalil na Homjaka, "sedaj mi ne uideš!"

Bitka se je končala. Ni se bilo več s kom bit; vsi opričniki so ležali mrtvi, samo Maljuta se je rešil na svojem urnem hardineu.

Razbojniki so pričeli šteti in marsikoga niso našli. Tudi pri njih je bilo dosti izgub.

"Glej," je rekel Prsten, stopivši k Sere-

brjanemu in otirajoč si pot z obraza, "glej, bojar, kje smo se našli!"

Ko so se bili prikazali prvi razbojniki, je Serebrjani skočil k carjeviču in odpeljal njegovega konja v stran. Carjevič je bil privezan k sedlu. Serebrjani je s sabljo prerezal vrvi, pomagal je carjeviču s konja in snel robec, s katerim je imel carjevič zavezana usta. Ves čas boja knez ni šel od njega in ga je čuval s svojim telesom.

"Carjevič," mu je rekel, videč, da so mladi pričeli ropati mrtve in loviti ubegle konje, "boj je končan, vsi tvoji sovražniki so padli, samo Maljuta je utekel, a mislim, da mu bo slaba predla, ko ga veli car poskati!"

Ob carjevičevem imenu se je Prsten umaknil nazaj.

"Kaj?" je rekel, "to je sam carjevič? Sin gosudarjev? Le poglej, za koga nam je Bog dal zastaviti roke! Le poglej, koga so ti psi peljali zvezanega!"

In ataman je padel Ivanu Ivanoviču k nogam.

Vest o njegovi prisotnosti se je hipoma raznesla med razbojniki. Vsi so nehali preiskovati žepa ubitih in se prišli pokloniti carjeviču.

"Hvala vam, dobri ljudje!" je rekel carjevič prijazno, brez svoje navadne oholosti; "bodite, kar že ste, zahvaljujem vas."

"Ni zakaj, gosudar!" je odgovoril Prsten; "ko bi bil vedel, da tebe peljejo, bi ne bil pripeljal s sabo štirideset junakov, ampak dve sto. Potem bi nam ne bil ušel ta Skurlatič; ujeli bi ga bili živega in bi ga vpriči tebe potegnili na vejo. Sicer pa imamo menda njegovega konjarja, to je moj stari znanec, in če rib ni, je tudi rak riba! Hej, dečko, ali ga držiš?"

"Držim!" je odgovoril Mitka, ležeč na trebuhu in držeč pod sabo svojo žrtev.

"Daj ga sem! ne boj se, da ti uide! A vi, mladi, pripravite ogenj za zaslivanje in pripravite vrvi!"

Mitka je vstal. Izpod njega se je dvignil močan deček; toda komaj se je z obličjem obrnil proti razbojnikom, so vsi zakričali strmeč:

"Hlopko!" se je oglasilo od vseh strani; "to je Hlopko! Da, to je Hlopko! — Hlopka je potlačil namesto opričnika!"

Mitka je strmel z odprtimi usti. Hlopko je komaj dihal.

"Viš ga," je slednjič izpregovoril Mitka, "potemtakem sem pa tebe pritiskal? Zakaj pa nisi ust odprl?"

"Kako naj govorim, če mi pa na goltancu sedi, zavale zavaljeno. Uh, ti!"

"Kako, kako? Ko si, medved, konja udaril po glavi, se je jezdec zvalil name, ti tepec, pa name namesto nanj, ala, potem pa od samega veselja kar daviti človeka po neumnosti!"

"Eh! je rekel Mitka, "ta je pa lepa!" in se je popraskal za ušesom.

Razbojniki so se krohotali. Sam carjevič se je nasmejal. Homjaka niso mogli najti nikjer.

"Nič ne pomaga," je rekel Prsten. "Že se ni prišla njegova ura, škoda, prav res! No, pa drugič, če Bog da. A sedaj dovoli, gosudar, da te z mladi sprejemo do ceste. Res je sicer, da nisem tega vreden in da bi se meni, zanikarnežu, niti ne spodobilo, govoriti s tvojo milostjo, a kaj hočemo. Brez mene ne najdeš odtod!"

"No, mladi," je nadaljeval Prsten, "pripravite se braniti njega carsko milost. Ti, bojar," je rekel Serebrjanemu, "sedi na tega konja, jaz pa vzamem kar tegale. Tebi, ded Koršun, bo bolje iti peš, tebi, Mitka, pa še kar."

"Kaj še!" je rekel Mitka in se prijel za grivo konja, ki je kar omahnil v stran, "tudi jaz bom sedel."

"Amerikanski Slovenc" je vez, ki povezuje vse Slovence po Ameriki med seboj.

"NE BO MIRU, DOKLER NE UREDIMO SOCIALNIH RAZMER"

(Nadaljevanje s 1. strani)

bodam je objavil še nadaljne tri, skupaj sedem, ki so:

1) Svoboda pred skrbjo glede dela; 2) Svoboda pred skrbjo za mladoletne in pred revščino starih onemoglih; 3) Svoboda pred skrbjo boleznih in pomankanjem; 4) Svoboda pred večnimi prepri med delavci in delodajalci, med farmarji in trgovci in med delavci in farmarji; 5) Svoboda pred prepri med plemeni in verstvi; 6) Svoboda pred strahom bankrotstva, ki ga povzroča previsoka proizvodnja potrebnega blaga in 7) Svoboda pred drznostjo kapitala in iznajditeljev novih idej za povišanje proizvodnje potrebnega blaga, ne da bi se bilo treba bati pritiska kartelov, brezmernih davkov in čezmernih vladnih regulacij.

Pred vsem, mi se borimo za mir. Ampak mir bo zelo kratko trajen, če mir ne bo prinesel navadnim ljudem omenjenih sedem svobod. In mir tudi ne bo trajal dolgo, če bo sklenjen poprej, kakor bodo zavezniške armade prišle v Berlin in Tokio. Pred vsem pa, dokler ne bodo socialne razmere na svetu urejene, ne bo miru.

VPLIV GERILSKIH BOJEV NA HITLERJEVO POLITIKO

(Nadaljevanje z 1. strani)

Nemci mogli zamašiti, ako ne bi bili gerilci porušili železnih prog v zaledju nemške fronte.

Ena najvažnejših nalog

nemškega vodstva je zdaj, da prepreči nadaljnji razvoj gerilskih gibanj. V slučaju Danske gre za dovozno pot na Norveško, a na Bolgarskem je treba osigurati zaledje grozeče balkanske fronte v slučaju in-

vazije. Izkušnje pridobljene na ruski fronti torej odločno vplivajo na Hitlerjevo politiko v Evropi. Njegova največja skrb je danes, da si zavaruje ozemlja, na katerih bodo nastale nove fronte.

POSLSAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagi. —

ZENITNA PONUDBA

Vdovec, ki ima nekaj premoženja, se želi seznaniti z žensko v starosti do 50 let. Ponudbe naj se pošljejo pod "Vdovec" na upravništvo "Amerikanski Slovenc", 1849 W. Cermak Rd., Chicago (8), Ill. 2x

Michael Trunko in Sinovi

PLASTERING and PATCHING CONTRACTORS
Pleskarji in popravilci ometa in sten.
2114 W. 23rd Place, Chicago
Telefon Canal 1090

Kadar imate za oddati kako pleskarsko (plasterers) delo, se vam priporočamo, da daste nam kot Slovincem priliko in da vprašate nas za cene. Nobena zamere od nas, če daste potem delo tudi drugam. Za pleskarska dela jamčimo.

VI SE UČITE ANGLESCINE — VASI OTROCI PA SLOVENSČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOV.

BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateri se sedaj prodaja po znižani ceni, samo \$2.00

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Rd.,

Chicago, Illinois

MARIN KLARICH & SON

GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Mi prevzemamo vse vrste dela, gradimo nove stavbe, kakor koli obsega. Sprejemamo velika dela kot grajenje večjih poslopij, šol, tovarn, ali kakršnekoli. Ob enem sprejemamo tudi manjša dela, kot popravila, nje hiš in drugih poslopij. Za nas je vsako delo in naročilo dobrodošlo.

Nasvete, proračune in na- trite dajemo na željo brezplačno.

Čemu plačujete visoke najemnine. Dajte si postaviti lasten dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi za zmerno nisko ceno.

Pokličite nas na telefon

Calumet 6570 or 6509

MARIN KLARICH & SON

V svojem lastnem uradu

3050-3052 So. Wallace St.,

Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk

V slovenskem zakonu, in to je SANS, nekaj poka. Ni še počilo, poka le. Zveza med mo- žem in ženo, krščanski zakon, je božja ustanova, krasna stvar. Mladina pozabi zapreti usta, ko misli na to ustanovo. Ampak dosti možganov je treba, če jih ni, je, kakor pravi koroška narodna: "Lani sim ji kupov eno slabanko, letos me truca spet za no janko, če (k)je bom jemav, da bi tebi dajav..." Možganov, možganov je treba. Tak zakon je lepa reč, ko vsem hiša gori, in jaz sem priporočal ta zakon, ko hiša se ni gorela (slovenski dan!) drugi so rekli: nak! Kaj zdaj nergaš, ko poka? Well, bil sem že v takem zakonu na Koroškem tiste dni. Kako je bilo? Ko je bilo v Borovljah silno vroče, nihče ni hotel prevzeti županstva, noben socialist, noben komunist, noben liberal... fajmošter je moral, da se je vzdržal red.

Vročina pa je pojenjala, ko so prišli "Srbi" s puško, prijetno hladno je postalo, zdelo se je, da bo Koroška naša. Pri vladi v Ljubljani je bilo posvetovanje vseh treh zakonskih: liberalci, socialisti, klerikali. Cela miza nas je bilo. Dvigne se zastopnik socialistov in vehementno napada vlado, češ, kakšen zakon je to, da vlada nastavi v Borovljah fajmoštra za župana, ko je tam 99 odstotkov socialistov? Mož se je motil, ker šlo je za Zrelec, jaz sem pojasnil, kako je v Borovljah. To je le en dogodek, pozneje jih je bilo še vse več, in tako jaz ta "narodni zakon" poznam, in še pravim, dobra reč, če je dosti možganov, če jih pa ni, je v kratkem: I will never see you again!

Ivan Molek trdi, da ima povprečni Amerikanec, in kerli so, šele pamet, možgane, 15 letnega fanta. Kakšne ima povprečni Slovenec? Poka, ker ste kakor mladina le usta odpirali, pozabili pa na možgane.

Partizani, komunisti... prekerna roba. V Clevelandu je bil odbor in ta je zahteval, da naj Amerika partizansko vlado prizna, in gre še za moralno in gmotno podporo, in SANS je prizadet, in zašumelo je, poka tudi in že skakajo. Prekerna zadeva. Pri jelenih moram skakati, pri medvedu je treba naglice z risanco, pri politiki se jaz držim tiste: hitro počasi!

Partizanska vlada. Mora že biti, saj vidim, da je razpisala posejilo za 500 milijonov "kun". Amerika naj prizna! Nix, pravijo, ker to je Joževa žavba in te moskovske godle Amerika ne mara, le Amerika bo in sme govoriti o Jugoslaviji. Yes, yes... ampak, če bi hotel tudi Joža govoriti? Ali bo pretep? In če Joža ostane v Moskvi. Danes partizanska vlada obstaja. Ali izgine, ko pridejo Amerikanci? Morda. In če ne, bi bil pretep med Amerikanci in partizani. Roba ni tako enostavna, niti za amerikanske možgane, dasi so ti najboljši.

Naj me nihče napadno ne razume. Komunistično ideologijo najodločneje odklanjam, kakor jo odklanja Amerika kot taka. Kaj pa "komunisti"? Poglejmo na Koroško.

Prišlo je poročilo, da so v celovški okolici naziji poslali v krtovo deželo s svincom 12 "komunistov", slovenskih seve, in veliko število drugih je dobilo kazen menda do 150 let. Večina jih jaz osebno poznam. Komunisti?? In prav iz sedanjih vladnih strani obljubujejo: "Gonili jih bomo in lovili, dokler ne izgine to strašilo iz Koroške!" In vojna bo menda še leta! Poznam, poznam. Naj-

boljše duše, težko, da bi bil kak komunist v pravem pomenu besede med njimi, in baje so prave zveri! Ta ali oni je morda šel med "komuniste", ker ni hotel iti v smrt, kamor nihče rad ne gre. Se bolan pes je na boljsem od mrtvega leva. V občini St. Jakob v Rožu jih je padlo v nemški vojni do 70, v Strajavasi 60, tako pove poročilo. Ni treba misliti na naravno naziranje, gola smrt govori, in morda je še kak moj nečak med temi "komunisti", ako je še kateri pri življenju. Drugi postanejo "komunisti" ker so dali lažnim jesti. Srce vpije, pridejo, dajte nam... nihče rad ne leti h kadiju, saj je brat, ki prosi jesti... in ker ni letel, je "komunist", kroglo v hrbet. Pomislite malo, ljudje božji, ko se zgražate nad "komunisti"! Še najhujši komunist je usmiljenja vreden, če je lačen. S tem ne zagovarjam komunizma niti ne komunistične vlade, ako je v Jugoslaviji, pokazati le hočem, da moramo biti: hitro počasni! Upajmo, da bodo tako postopali tudi Amerikanci, če pride do — govorjenja.

Ampak komunisti režejo fajmoštrom vratove! Sitna roba, ampak en sam tak fanatik lahko opravi pri vseh, pomagajte si, če si morete. To stoji: Amerika ne sme dobiti vtisa, kakor bi bili amerikanski Slovenci, Hrvti in Srbi komunisti, in pri podpori je treba previdnosti, ako bi šlo za podporo fanatičnih komunistov, pri "partizanih" pa je treba upoštevati nastale razmere, in to bi bilo treba Amerikanec povedati, ko pridejo, ker drugače se lahko zgodi, da Amerikanci popučejo še kakega mojega nečaka, ako bi ga bile razmere privlele med partizane. Fajta v Ameriki ni treba, le dosti pameti.

Sicilija je šla. Kakšna je?

Krasna na obalah, tudi v dolinah, drugače podoba pekla. Ta vtis sem dobil, ko sem se vozil po Siciliji. In prebivalci? Mešanica radi zgodovine. Muso je marsikoga ukrotil, sicilijanske mafije ni, mislim, da bi Amerikanci imeli kmalu dosti, če bi tam delj časa ostali, dasi zdaj želoce govori. Šla je Sicilija, in Badoglio je kapnila debela solza raz lica. "Sicilijanci, vztrajajte, v kratkem boste zopet italijanski" se je solzil. Well, Sicilija bi še bila, Sicilijancev, mislim, bi nihče ne hotel, naj bodo italijanski, in z drugimi Italijani naj v Italiji ostanejo, kakor tudi Nemci v Nemčiji, ker tisti "Lebensraum", s katerim sta oba operirala, je — bunk, in le zagoroten izraz, da premami, ker je v resnici — roparstvo!

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 5523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

DR. J. E. URSICH
ZDRAVNIK
in
KIRURG
Urad:
1901 West Cermak Road
3 in 7-8 P. M. razun ob sredah
Tel. Canal 4918
CHICAGO
Residenčni tel.: La Grange 3966